DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

15. februar 2007 *

I sag C-34/04,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 226 EF, anlagt den 29. januar 2004,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved T. van Rijn og C. Diderich, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kongeriget Nederlandene ved H.G. Sevenster, som befuldmægtiget,

sagsøgt,

* Processprog: nederlandsk.

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Rosas, og dommerne A. Tizzano, A. Borg Barthet, J. Malenovský (refererende dommer) og A. Ó Caoimh,

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. juli 2006,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i stævningen nedlagt påstand om, at det fastslås, at Kongeriget Nederlandene har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 3690/93 af 20. december 1993 om en fællesskabsordning om regler for det minimum af oplysninger, der skal angives i fiskerilicenser (EFT L 341, s. 93), da det ikke har suspenderet fiskerilicenserne for fiskefartøjerne Wiron III og Wiron IV, efter at disse fartøjer endeligt blev overført til Argentina.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

2 Aftalen om forbindelserne mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og Den Argentinske Republik på havfiskeriområdet blev godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets forordning (EØF) nr. 3447/93 af 28. september 1993 (EFT L 318, s. 1, herefter »fiskeriaftalen«). Det anføres i fiskeriaftalens niende betragtning, at parterne »[er] overbeviste om, at denne nye form for samarbejde inden for fiskeri kan åbne adgang for nye fiskerimuligheder, bidrage til målsætningen om fornyelse og omstilling af den argentinske fiskerflåde og omstruktureringen af Fællesskabets flåde samt fremme den rationelle udnyttelse af ressourcerne på længere sigt«.

3 Fiskeriaftalens artikel 5, stk. 1 og 3, bestemmer følgende:

»1. Parterne skaber gunstige betingelser for oprettelse i Argentina af virksomheder med kapital med oprindelse i en eller flere af Fællesskabets medlemsstater samt stiftelse af blandede selskaber og fællesforetagender med henblik på i fællesskab at udnytte og i givet fald forarbejde de argentinske fiskeressourcer på de betingelser, der er fastlagt i protokol nr. 1 og bilag I og II.

[...]

3. Fællesskabet letter som led i sin politik for omstrukturering af fiskerflåden optagelsen af EF-fartøjer i de virksomheder, der er oprettet eller oprettes i Argentina. Med henblik herpå letter Argentina som led i sin politik for teknologisk fornyelse inden for fiskeri overdragelsen af relevante fiskerilicenser og udsteder nye licenser ifølge aftalen.«

4 Artikel 5 i Rådets forordning (EØF) nr. 3760/92 af 20. december 1992 om en fællesskabsordning for fiskeri og akvakultur (EFT L 389, s. 1) bestemte:

»1. Rådet opretter efter fremgangsmåden i traktatens artikel 43 inden den 31. december 1993 en fællesskabsordning, der skal finde anvendelse senest fra den 1. januar 1995, og hvori der fastsættes regler for det minimum af oplysninger, der skal angives i de fiskerilicenser, som medlemsstaterne udsteder og forvalter.

Fra tidspunktet for fællesskabsordningens ikrafttræden skal medlemsstaterne anvende nationale fiskerilicensordninger. Medmindre andet er bestemt, skal alle fællesskabsfiskefartøjer have en fiskerilicens, som følger fartøjet.

Ovennævnte bestemmelser berører ikke nogen specifik ordning, der eventuelt er i kraft på fællesskabsplan, eller ordninger, der kræves i henhold til nuværende og fremtidige internationale aftaler.

2. Licensordningerne gælder for alle fællesskabsfiskefartøjer, som udøver fiskeri i fællesskabsfiskerifarvande eller i tredjelandsfarvande eller på åbent hav. Fælles-

skabets minimumsinformationskrav gælder også for fartøjer fra tredjelande, der udøver fiskeri i fællesskabsfiskerifarvande i henhold til internationale aftaler.«

5 Artikel 11 i forordning nr. 3760/92 bestemte:

»Under hensyn til bestemmelserne i afsnit I fastsætter Rådet efter fremgangsmåden i traktatens artikel 43 på et flerårigt grundlag og første gang inden den 1. januar 1994 målene og de detaljerede regler for en omstrukturering af Fællesskabets fiskerisektor med henblik på at opnå en bæredygtig ligevægt mellem ressourcerne og udnyttelsen heraf. Denne omstrukturering skal ligeledes i hvert enkelt tilfælde tage hensyn til de eventuelle økonomiske og sociale følger og til de særlige forhold i fiskeriområderne.«

6 Det anføres i tredje betragtning til forordning nr. 3690/93, at »fællesskabsordningen bør fastsætte regler for det minimum af oplysninger, der skal angives i de fiskerilicenser, der udstedes til fiskefartøjer, som fører en medlemsstats flag«.

7 Den nævnte forordnings artikel 1 fastsætter:

»1. Der indføres en fællesskabsordning for det minimum af oplysninger, der skal angives i de fiskerilicenser, der er omhandlet i artikel 5 i forordning (EØF) nr. 3760/92.

2. Alle EF-fiskefartøjer skal være i besiddelse af en fiskerilicens, som følger fartøjet.

3. Licensen skal opbevares om bord.

4. Det er forbudt fiskefartøjer at fange, medføre, omlade og lande fisk, hvis fiskerilicensen ikke er blevet udstedt eller er tilbagekaldt eller suspenderet.«

8 Artikel 3 i forordning nr. 3690/93 foreskriver følgende:

»Flagmedlemsstaten udsteder og forvalter fiskerilicenserne for de fiskefartøjer, der fører dens flag, under hensyn til bestemmelserne i artikel 11 i forordning (EØF) nr. 3760/92.«

9 Artikel 5 i forordning nr. 3690/93 er sålydende:

»Flagmedlemsstaten suspenderer fiskerilicenserne for fartøjer, der midlertidigt oplægges, og tilbagekalder fiskerilicenserne for fartøjer, der endeligt ophører med fiskeri.«

10 Artikel 8, stk. 1 og 2, i Rådets forordning (EF) nr. 3699/93 af 21. december 1993 om kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter (EFT L 346, s. 1) bestemmer følgende:

»1. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at justere fiskeriindsatsen for som et minimum at nå målene i de flerårige udviklingsprogrammer, der er nævnt i artikel 5.

I fornødent omfang træffer medlemsstaterne foranstaltninger i form af endeligt ophør eller begrænsning af fartøjernes fiskeriaktivitet.

2. Foranstaltningerne i form af fartøjers endelige ophør med fiskeri kan navnlig omfatte:

— ophugning

— endelig overførsel til et tredjeland, for så vidt denne overførsel ikke kan forventes at krænke internationale regler eller være til skade for bevarelsen og forvaltningen af fiskeressourcerne

— fartøjets endelige overgang til anden anvendelse end fiskeri i EF-farvandene

[...]

Medlemsstaterne sikrer sig, at de fartøjer, der er berørt af disse foranstaltninger, slettes af registrene og EF-fortegnelsen over fiskefartøjer. Desuden sikrer de sig, at fartøjer, der er slettet, for bestandig udelukkes fra at fiske i EF-farvandene.«

11 Artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 3699/93 fastsatte:

»Medlemsstaterne kan træffe foranstaltninger til fordel for omlægning af fiskeriet ved at tilskynde til oprettelse af fællesforetagender og/eller blandede selskaber.«

12 Forordning nr. 3699/93 blev ophævet ved artikel 20, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2468/98 af 3. november 1998 om kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning og afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter (EFT L 312, s. 19), hvis artikel 8, stk. 1 og 2, samt artikel 9, stk. 1, er affattet på samme måde som de tilsvarende bestemmelser i forordning nr. 3699/93.

De nationale bestemmelser

13 Artikel 4 i bekendtgørelsen om fiskerilicenser af 27. december 1984 (Nederlandse Staatscourant 1984, nr. 253, herefter »den nationale bekendtgørelse om fiskerilicenser«), der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder, bestemte:

»1. Det er fra den 1. januar 1995 forbudt uden fiskerilicens at foretage fiskeri fra et fiskefartøj, at have om bord, at omlade eller at losse de fiskearter, der er omhandlet i bilaget.

[...]

4. Den fiskerilicens, som er omhandlet i stk. 1, skal opbevares om bord på fiskefartøjet. Fiskerilicensen bortfalder, når fiskeri fra det omhandlede fiskefartøj indstilles.«

De faktiske omstændigheder og den administrative procedure

14 Fartøjerne Wiron III og Wiron IV, der sejlede under nederlandsk flag og var registreret i Nederlandene, blev i juli 1996 overført til Argentina inden for rammerne af fiskeriaftalen. Overførslen skete i forbindelse med stiftelsen af et blandet selskab, som bestod af EF- og argentinske redere, og som Fællesskabet støttede økonomisk. Fartøjerne blev slettet af det nederlandske register for fiskefartøjer (herefter »det nederlandske register«) og blev indført i det argentinske skibsregister.

15 Kommissionen konstaterede, at fiskerilicenserne for fartøjerne Wiron III og Wiron IV var blevet brugt af andre fartøjer.

16 Ved skrivelse af 17. april 2001 meddelte Kommissionen Kongeriget Nederlandene, at genanvendelse af fiskerilicenser er i strid med den forpligtelse, som påhviler de kompetente nationale myndigheder i henhold til artikel 5 i forordning nr. 3690/93, til at tilbagekalde fiskerilicenser for fartøjer, der endeligt er ophørt med fiskeri. Denne skrivelse gav desuden medlemsstaten lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger til det påståede traktatbrud i henhold til artikel 226, stk. 1, EF.

17 Kongeriget Nederlandene bestred i svaret på nævnte skrivelse af 15. juni 2001 denne vurdering og anførte, at det havde opfyldt sine forpligtelser efter fællesskabsretten.

18 Da Kommissionen ikke fandt den i svaret indeholdte argumentation overbevisende, fremsatte den den 16. januar 2003 en begrundet udtalelse over for Kongeriget Nederlandene, hvori den dels gentog sin argumentation fra åbningsskrivelsen, dels opfordrede denne medlemsstat til inden for en frist på to måneder at regne fra meddelelsen af den begrundede udtalelse at angive, hvilke foranstaltninger medlemsstaten påtænkte at gennemføre for at bringe traktatbruddet til ophør.

19 Kongeriget Nederlandene gjorde i sit svar af 27. marts 2003 gældende, at man fuldt ud havde opfyldt sine forpligtelser efter fællesskabsretten, og at man i forbindelse med overførslen af fartøjerne Wiron III og Wiron IV til Argentina ikke var forpligtet til at tilbagekalde deres fiskerilicenser.

20 Under disse omstændigheder har Kommissionen besluttet at anlægge denne sag.

Om søgsmålet

Parternes argumenter

21 Kommissionens søgsmål støtter sig på artikel 5 i forordning nr. 3690/93, hvorefter en flagmedlemsstat skal tilbagekalde fiskerilicenserne for fartøjer, der endeligt ophører med fiskeri.

22 Kommissionen har gjort gældende, at forpligtelsen til at tilbagekalde fiskerilicenser skal fortolkes således, at den fiskerikapacitet, der bliver frigjort ved en sådan tilbagekaldelse, ikke kan anvendes til at udstede nye licenser til andre fartøjer, idet en sådan anvendelse ville stride mod artikel 8, stk. 1, første afsnit, i forordning nr. 3699/93, hvorefter medlemsstaterne er forpligtet til at træffe foranstaltninger til at justere fiskeriindsatsen for som et minimum at nå målene i de flerårige udviklingsprogrammer. Hvis Fællesskabet tillod genanvendelse af licenser for fartøjer, der endeligt var overført til et tredjeland, ville målet om at reducere fiskerflåden ikke blive opnået.

23 Det samme gælder, selv om den endelige overførsel finder sted i forbindelse med stiftelsen af et blandet selskab. Denne overførsel, der udtrykkeligt fremgår af punkt 1.2, litra a), tredje led, i bilag III til forordning nr. 3699/93, udgør nemlig én af mulighederne for at overføre fartøjer til et tredjeland.

24 Den endelige overførsel til Argentina af de omhandlede to fartøjer i forbindelse med stiftelsen af et blandet selskab udgør i øvrigt ifølge Kommissionen en foranstaltning, hvorpå bestemmelserne om Fællesskabets strukturpolitik finder anvendelse. Kongeriget Nederlandenes sondring mellem en endelig overførsel til et tredjeland, som omhandlet i forordning nr. 3699/93, og en overførsel, der finder sted inden for rammerne af fiskeriaftalen, savner således grundlag. Dette synspunkt er nemlig i strid med forordning nr. 3699/93, den nævnte fiskeriaftale og Kommissionens beslutning af 16. december 1996, hvorved de pågældende redere blev tildelt finansiel støtte fra Fællesskabet (herefter »beslutningen af 16. december 1996«), samt den omhandlede overførsels karakter. Kommissionens vurdering bekræftes desuden af praksis fra De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (dom af 3.4.2003, forenede sager T-44/01, T-119/01 og T-126/01, Vieira m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1209).

25 Gennemførelsen af de flerårige udviklingsprogrammer for fiskerflåden fremtræder under forskellige former. Artikel 8 og 9 i forordning nr. 3699/93 søger begge at fremme denne gennemførelse ved endelig overførsel af fiskefartøjer til tredjelande

(artikel 8) og ved stiftelse af blandede selskaber (artikel 9), og således — i overensstemmelse med definitionen i samme forordnings artikel 5 — virkeliggørelsen af en række mål, som gør det muligt at udvikle fiskeriindsatsen. I henhold til punkt 1.2, litra a), tredje led, i bilag III til forordning nr. 3699/93 er tildelingen af finansiel støtte til blandede selskaber imidlertid betinget af, at støtten er forbundet med en endelig overførsel af fartøjet til det pågældende tredjeland. Det følger heraf, at foranstaltningen efter artikel 9 er uløseligt forbundet med en sammenfaldende foranstaltning, nemlig den endelige overførsel af et fartøj til et tredjeland med henblik på at formindske fiskeriet.

26 Kongeriget Nederlandene har gjort gældende, at Kommissionen anlægger en bred fortolkning af artikel 5 i forordning nr. 3690/93. Denne artikel præciserer nemlig ikke de betingelser, hvorunder det er muligt at udstede nye fiskerilicenser.

27 De omhandlede to fartøjer blev i øvrigt slettet af Fællesskabets og det nederlandske register for fiskefartøjer efter deres overførsel til Argentina inden for rammerne af fiskeaftalen. I henhold til artikel 4, stk. 4, i den nationale bekendtgørelse om fiskerilicenser er licenserne for disse fartøjer bortfaldet uden videre og ikke efter, at de er blevet tilbagekaldt i overensstemmelse med den nævnte forordnings artikel 5.

28 Forordning nr. 3690/93 finder desuden ikke anvendelse på de i sagen omhandlede fartøjer. Overførslen er nemlig sket inden for rammerne af fiskeriaftalen og ikke med henblik på iværksættelsen af det flerårige udviklingsprogram, som er omhandlet i afsnit II i Rådets forordning nr. 3699/93. Den finansielle støtte, som blev tildelt i forbindelse med overførslen, blev ikke finansieret med midler fra det finansielle instrument til udvikling af fiskeriet, men af Fællesskabet som helhed. De to ordninger er ligeledes forskellige hvad angår den indførte procedure. Inden for rammerne af fiskeriaftalen henhører godkendelse af projekter til stiftelse og drift af

blandede selskaber under en blandet komité, mens proceduren hvad angår den nævnte forordning henhører under Kommissionen og medlemsstaterne. Endelig henvises der i betragtningerne til beslutningen af 16. december 1996 udelukkende til artikel 7, stk. 1, i fiskeriaftalen samt til forordning nr. 3447/93.

29 Under alle omstændigheder er der, selv om forordning nr. 3690/93 måtte være anvendelig på overførslen af fartøjerne Wiron III og Wiron IV til Argentina, tale om en overførsel i den forstand, hvori begrebet er anvendt i artikel 9 i forordning nr. 3699/93, som er foretaget i forbindelse med stiftelsen af et blandet selskab, og ikke i henhold til samme forordnings artikel 8, som omhandler en endelig overførsel. Der er således ikke forbud mod at anvende fiskerikapacitet, der er frigjort i det nederlandske skibsregister, til at udstede licenser til andre fartøjer. Disse to artikler omhandler nemlig to forskellige foranstaltninger og støttes på forskellige støtteordninger. Artikel 8 vedrører »justering af fiskeriindsatsen«, mens artikel 9 vedrører »omlægning af fiskeriet«. Overførslen af et fartøj, der er foretaget på grundlag af sidstnævnte artikel, kan utvivlsomt falde sammen med en justering af fiskeriindsatsen, men et sådant sammenfald er på ingen måde en nødvendighed.

Domstolens bemærkninger

30 Indledningsvis udtales, at det i det foreliggende tilfælde er ubestridt, at fartøjerne Wiron III og Wiron IV er blevet registreret i det argentinske skibsregister, og at de således er blevet endeligt overført til Argentina.

31 Ifølge Kommissionens klagepunkt i stævningens påstand, som er gengivet i denne doms præmis 1, skal det fastslås, at Kongeriget Nederlandene har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 5 i forordning nr. 3690/93, da det ikke har tilbagekaldt fiskerilicenserne for fiskefartøjerne, efter at disse fartøjer endeligt blev overført til Argentina.

32 Herved bemærkes, at en licens for et fartøj i henhold til artikel 5 i forordning nr. 3690/93 tilbagekaldes, når fartøjet endeligt ophører med fiskeri.

33 Før realiteten i det klagepunkt, som Kommissionen har påberåbt sig, undersøges, er der to indledende spørgsmål, nemlig dels, hvad der nøjagtig forstås ved et fartøj, som endeligt ophører med fiskeri, dels om en endelig overførsel af et sådant fartøj til Argentina i forbindelse med stiftelsen af et blandet selskab kan sidestilles med en foranstaltning i form af endeligt ophør med fiskeri i den forstand, hvori begrebet er anvendt artikel 5 i forordning nr. 3690/93.

Om foranstaltninger i form af endeligt ophør med fiskeri

34 Det er hvad angår begrebet »foranstaltninger i form af endeligt ophør« ubestridt, at hverken artikel 5 i forordning nr. 3690/93 eller forordningen i sin helhed giver nogle holdepunkter til at definere begrebet. Dette begreb er imidlertid defineret i forordning nr. 3699/93, nærmere bestemt i artikel 8, stk. 2, hvorefter foranstaltningerne i form af fartøjers endelige ophør med fiskeri navnlig kan omfatte ophugning, endelig overførsel til et tredjeland, for så vidt denne overførsel ikke kan forventes at krænke internationale regler eller være til skade for bevarelsen og forvaltningen af fiskeressourcerne, og fartøjets endelige overgang til anden anvendelse end fiskeri i EF-farvandene.

35 Forordning nr. 3690/93 og nr. 3699/93 er vidt forskellige hvad angår både deres genstand og formål. Som det nærmere bestemt er anført i tredje betragtning til forordning nr. 3690/93, fastsætter denne forordning regler for det minimum af oplysninger, der skal angives i fiskerilicenser, mens forordning nr. 3699/93 definerer

kriterier og betingelser for EF-strukturinterventioner inden for fiskeri, akvakultur og forarbejdning samt afsætning af fiskerivarer og akvakulturprodukter.

36 Selv om forordningernes formål er forskellige, er der imidlertid ingen holdepunkter for at antage, at definitionen af begrebet »foranstaltning i form af et fartøjs endelige ophør med fiskeri« udelukkende er forbeholdt forordning nr. 3699/93, og at denne definition ikke kan anvendes inden for rammerne af andre afledte retsmidler på området for fiskeripolitik.

37 Forordning nr. 3699/93, som definerer begrebet foranstaltning i form af fartøjs endelig ophør med fiskeri, blev i øvrigt vedtaget efter forordning nr. 3690/93. Som det fremgår af de forskellige sprogudgaver af forordning nr. 3699/93, navnlig af den tyske, spanske, franske og italienske udgave, har fællesskabslovgiver således med fuldt kendskab til omstændighederne valgt det samme udtryk som det, der allerede fandtes i forordning nr. 3690/93.

38 Intet er således til hinder for, at definitionen af det nævnte begreb, selv om det fremgår af forordning nr. 3699/93, kan anvendes ved gennemførslen af artikel 5 i forordning nr. 3690/93 om midlertidig suspension eller endelig tilbagekaldelse af fiskerilicenser.

39 Blandt de mulige »foranstaltninger i form af endelig ophør« af de af fartøjernes fiskeriaktiviteter, som er opregnet i artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 3699/93, fremgår navnlig »endelig overførsel til et tredjeland«. I det foreliggende tilfælde er fiskefartøjerne Wiron III og Wiron IV blevet overført til »et tredjeland«, nemlig Den Argentinske Republik.

40 Kongeriget Nederlandene har imidlertid hævdet, at overførslen af de omhandlede fartøjer til Argentina er sket inden for rammerne af fiskeriaftalen. Det indebærer, at overførslen ikke kan sidestilles med en foranstaltning i form af endelig ophør af fiskeriaktiviteter, som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 3699/93. Denne argumentation kan imidlertid ikke tiltrædes.

41 Ordlyden af artikel 8, stk. 2, er ikke til hinder for, at begrebet »foranstaltning i form af endelig ophør med fiskeri« kan anvendes på den endelige overførsel af fartøjer på grundlag af en international aftale mellem Fællesskabet og et tredjeland. Den nævnte bestemmelse henviser tværtimod direkte i andet led til overholdelse af folkeretten og som følge heraf internationale aftaler.

42 Fiskeriaftalen er på ingen måde til hinder for, at en overførsel af fiskefartøjer, der er foretaget i henhold til aftalens bestemmelser, kvalificeres som »foranstaltning i form af endelig ophør« af fiskeriaktiviteter i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i fællesskabsretten.

43 Det følger heraf, at endelig overførsel af fiskefartøjer til et tredjeland, der er foretaget ifølge en international aftale, udgør én af de foranstaltninger i form af endelig ophør af fiskeriaktiviteter, som er omhandlet i artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 3699/93. Den endelige overførsel af fartøjerne Wiron III og Wiron IV skal således i den foreliggende sag anses for at være en »foranstaltning i form af endelig ophør« af fiskeriaktiviteter efter den definition, der i fællesskabsretten er givet af en sådan foranstaltning.

44 Den omstændighed, at overførslen er foretaget i forbindelse med stiftelsen af et blandet selskab, er i den henseende ikke relevant. Dette forhold, som er omhandlet i artikel 9 i forordning nr. 3699/93, er uden betydning for gennemførelsen af forordning nr. 3690/93.

Om tilbagekaldelse af fiskerilicenserne

45 Der opstår følgelig det spørgsmål, om fiskerilicenserne for Wiron III og Wiron IV, der begge er blevet endeligt overført til Argentina, i den foreliggende sag er blevet tilbagekaldt af de kompetente nederlandske myndigheder.

46 Kongeriget Nederlandene har anført, at de nævnte fartøjer efter deres overførsel inden for rammerne af fiskeriaftalen blev slettet fra Fællesskabets og det nederlandske register for fiskefartøjer, og at de omhandlede licenser er bortfaldet uden videre, hvilket svarer til, at licenserne er blevet tilbagekaldt i henhold til artikel 4, stk. 4, i den nationale bekendtgørelse om fiskerilicenser.

47 Kommissionen bestrider ikke, at den omstændighed, at fiskerilicenserne for fartøjerne Wiron III og Wiron IV er bortfaldet ifølge den nævnte nationale bestemmelse, kan kvalificeres som en tilbagekaldelse. Kommissionen har imidlertid anført, at den fiskerikapacitet, der er blevet frigjort ved overførsel af fartøjerne, er blevet anvendt til andre fartøjer.

48 Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at den nævnte indsigelse er et nyt forhold, idet Kongeriget Nederlandene under den administrative procedure hverken har påberåbt sig artikel 4, stk. 4, i den nationale bekendtgørelse om fiskerilicenser, eller den automatiske tilbagekaldelse af licenserne for de omhandlede fartøjer som følge af, at licenserne var bortfaldet. Medlemsstaten havde derimod indtaget et andet standpunkt, idet den gjorde gældende, at det ikke var nødvendigt at tilbagekalde fiskerilicenserne i tilfælde af endelig overførsel af fartøjerne til et tredjeland.

49 Hvad angår Kommissionens formalitetsindsigelse over for sagsøgtes ovennævnte argument udtales blot, at en sådan påstand om afvisning er i strid med det generelle princip om respekten for retten til forsvar. Ifølge Domstolens praksis udgør en

forskriftsmæssig administrativ procedure en med traktaten tilsigtet væsentlig garanti, ikke blot med henblik på at beskytte den pågældende medlemsstats rettigheder, men også med henblik på at sikre, at en eventuel efterfølgende retssag har en klart afgrænset tvist som genstand (kendelse af 11.7.1995, sag C-266/94, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 1975, præmis 17). Når sagens genstand er fastlagt, har medlemsstaten ret til at påberåbe sig alle de anbringender, den råder over, til sikring af sit forsvar. Der er endvidere ingen procedureregel, der pålægger den pågældende medlemsstat en forpligtelse til fra tidspunktet for den administrative procedure at fremsætte alle anbringender til sit forsvar i forbindelse med et søgsmål på grundlag af artikel 226 EF (jf. dom af 16.9.1999, sag C-414/97, Kommissionen mod Spanien, Sml. I, s. 5585, præmis 19).

Om udstedelse af nye fiskerilicenser

50 Det bemærkes, at Kommissionen har gjort gældende, at det følger af artikel 5 i forordning nr. 3690/93, at medlemsstaten i tilfælde af endelig overførsel af fartøjer til et tredjeland ikke blot skal begrænse sig til at tilbagekalde licenser for de fartøjer, der således er blevet overført, men ligeledes skal afholde sig fra at anvende den fiskerikapacitet, som derved er blevet frigjort i det nationale skibsregister, til at udstede nye licenser. En sådan anvendelse er nemlig i strid med formålet med artikel 8 i forordning nr. 3699/93, der er et led i Fællesskabets politik for omstruktureringen af Fællesskabets flåde. Denne argumentation kan imidlertid ikke tiltrædes.

51 Det skal nemlig fastslås, at ordlyden af artikel 5 i forordning nr. 3690/93 ikke som sådan indeholder noget forbud mod at anvende fiskerikapacitet, der er frigjort ved overførsel af fartøjer til et tredjeland, til at udstede nye licenser, idet denne artikel udelukkende fastsætter pligt for flagmedlemsstaten til at tilbagekalde de fiskerilicenser for fartøjer, der endeligt er ophørt med fiskeri. Det fremgår imidlertid af det foregående, at Kongeriget Nederlandene har overholdt pligten til at tilbagekalde fiskerilicenserne.

52 Hvad angår artikel 8 i forordning nr. 3699/93 er det tilstrækkeligt at fastslå, at artikel 5 i forordning nr. 3690/93, der er den eneste bestemmelse, som er nævnt i Kommissionens påstand, på ingen måde henviser dertil. Under alle omstændigheder fastsætter artikel 8, hvad der navnlig udgør foranstaltninger i form af fartøjers endelige ophør med fiskeri, og bestemmer, at fartøjer, der er slettet, udelukkes fra at fiske i EF-farvandene. Det fremgår dog ikke af denne bestemmelses ordlyd, at den fiskerikapacitet, der er frigjort i den nationale fiskefartøjsfortegnelse ved den endelige overførsel af fartøjer til tredjelande, ikke kan anvendes til at udstede nye fiskerilicenser.

53 Selv hvis det forudsættes, at Kommissionen på grundlag af andre fællesskabsretlige bestemmelser havde mulighed for i henhold til den procedure, der er fastsat i artikel 226 EF, at skride ind over for Kongeriget Nederlandene i medfør af bestemmelserne om udstedelse af nye fiskerlicenser — som generaladvokaten har anført i punkt 45 i forslaget til afgørelse — står det fast, at der under denne traktatbrudssag ikke tages sigte på tilsidesættelsen af sådanne bestemmelser (jf. dom af 20.10.2005, sag C-6/04, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. I, s. 9017, præmis 58-60, og af 15.6.2006, sag C-255/04, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 5251, præmis 24).

54 Det følger af det foregående i sin helhed, at Kommissionens klagepunkt om tilsidesættelse af artikel 5 i forordning nr. 3690/93 er ubegrundet.

55 Herefter må Kongeriget Nederlandene frifindes.

Sagens omkostninger

56 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der nedlagt påstand herom. Da Kongeriget Nederlandene har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Kommissionen har tabt sagen, bør den pålægges at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Tredje Afdeling):

1) Kongeriget Nederlandene frifindes.

2) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber betaler sagens omkostninger.

Underskrifter